

Adresseliste

Saksbehandler, innvalgstelefon

Bjørn Stokke, 37 01 75 42

Iverksettelse av skadefellingstillatelse på en ulv i Lyngdal, Kvinesdal, Hægebostad og Åseral kommuner, Vest-Agder

Fylkesmannen i Agder gir skadefellingstillatelse på én -1- ulv i Lyngdal, Kvinesdal, Hægebostad og Åseral kommuner i tidsrommet torsdag 8. august kl. 12.00 til torsdag 22. august kl. 12.00, 2019. Tillatelsen gis etter en samlet vurdering av påførte skader og potensialet for videre skader på sau dersom ulv fortsetter å oppholde seg i skadeområdet. Tillatelsen er gitt med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 bokstav b og § 77, jamfør også forskrift av 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 9, jamfør §§ 1 og 8.

Det er knyttet vilkår til tillatelsen.

Fylkesmannen gir med bakgrunn i meldinger fra Statens naturoppsyn (SNO) av eget initiativ skadefellingstillatelse på en ulv.

Bakgrunn

Fylkesmannen mottok 07.08.2019 melding fra SNO om ett undersøkt kadaver. Konklusjonen for dette kadaveret var at det var antatt drept av ulv. I etterkant av dette har SNO 08.08.2019 gjort en ny vurdering av tidligere skader i Vest-Agder. Konklusjonen etter ny vurdering er at av ti undersøkte tilfeller av undersøkte skader settes to av sauene til «antatt sikker ulv», mens to av skadene anses som usikre ulv. For de øvrige seks meldte tilfellene er skade-/dødsårsak ukjent. I tillegg er SNO i ferd med å undersøke ytterligere to kadavre. I tillegg er det funnet et dødt rådyr i området som er antatt tatt av ulv. Rådyrkadaveret ble nylig funnet, noe som tilsier at skadevolder fortsatt er i området. Skadene er knyttet til Kvinesheia nord mot Hægebostad. Sauetiere i området har for øvrig meldt om at de mangler lam under tilsyn.

Lovgrunnlaget

Det rettslige grunnlaget for avgjørelsen er Lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 bokstav b og § 77, jamfør også forskrift av 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 9, jamfør §§ 1 og 8.

Rovviltforskriftens formål er gitt i § 1:

"Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensynet til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter."

Søknader om skadefelling behandles av Fylkesmannen innenfor den rammen som er

satt av rovviltneemnda og Miljødirektoratet, jf. rovviltforskriften § 9 som sier følgende:

"Ved vurdering av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf. forskriften § 6. Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til:

- a. Områdets betydning som beitemark*
- b. Skadenes omfang og utvikling*
- c. Potensialet for fremtidige skader*
- d. Muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak*

Felling skal være rettet mot bestemte individer. Vedtak om felling skal være begrenset til et bestemt område, tidsrom og antall dyr. Det kan knyttes nærmere vilkår til fellingstillatelsen, herunder at bestemte typer dyr skal være unntatt, at felling skal foretas av nærmere bestemte personer, metoder for felling og utbetaling av fellingsvederlag og/eller dekning av påløpte utgifter med unntak av lønn mv. i forbindelse med felling. Felling og forsøk på felling i henhold til denne bestemmelsen gjennomføres uavhengig av grunneiers jaktrett, jf. viltloven § 35."

Fylkesmannen kan av eget tiltak eller etter søknad fatte vedtak om iverksetting av felling for å forhindre fremtidig skade innenfor rammen av kvote for betinget skadefelling gitt av rovviltneemnden, jf. forskriften § 8, eller Miljødirektoratet, jf. § 13. Kvoten for betinget skadefelling i rovviltregion 1 er gitt av rovviltneemnda i vedtak av 6. mai 2019 og er på tre ulv, hvorav ingen er felt.

Fylkesmannens vurdering

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold blir ivaretatt på lang sikt og at artene opptrer i levedyktige bestander i deres naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal likevel avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke føre til at målet i § 5 blir fraveket, men at tiltaket vil kunne føre til at målet i § 5 blir nådd på annen måte eller i annet tempo enn om naturmangfoldet hadde vært det eneste hensynet å ta, jamfør også prinsippet om geografisk differensiert rovviltforvaltning. Dette er konkretisert nærmere gjennom §§ 3 og 4 i rovviltforskriften og gjennom forvaltningsplanen for rovvilt i region 1.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8-12 i naturmangfoldloven legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Fylkesmannen har benyttet eksisterende kunnskap om ulv i behandlingen av saken, jf. § 8 i naturmangfoldloven. Fylkesmannen viser til at vedtaket blant annet baserer seg på sist tilgjengelig kunnskap om ulvens bestandssituasjon og utvikling i Norge. Det vises til beskrivelsen av det Nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3.

Fylkesmannen mener en eventuell felling av det skadegjørende individ i dette området har en begrenset innvirkning på den skandinaviske ulvebestanden og nasjonale bestandsmål. Det har årlig blitt felt ulver på skadefelling i Norge, og de siste årene har omfanget vært mellom 5-9 individer per fellingssår (1. april til og med 31. mars). Skadefelling utgjør en liten andel av den kjente dødeligheten for ulv i Norge. Skadefelling i Norge i nåværende omfang ser ikke ut å ha vært til hinder for en økende bestandsstørrelse i Norge.

Gjennom statusrapporter og annen informasjon fra overvåkingen og det skandinaviske ulveprosjektet (Skandulv) er det betydelig kunnskap om den samlede belastningen som ulvebestanden blir utsatt for, jf. naturmangfoldloven § 10. Det ble vinteren 2018-2019 registrert 65-67 ulver som kun holdt til innenfor Norges grenser. I tillegg ble det registrert 40-41 ulver som lever i grenserevir på begge sider av riksgrensen mot Sverige. I vinter ble det registrert totalt 40 ulveflokker i Skandinavia, hvorav 28 i Sverige, seks i Norge og seks i grenserevir. Det er også registrert 28 revirmarkerende ulvepar, hvorav 18 i Sverige, fem i Norge og fem i grenserevir. Antall revirmarkerende par har gått mest ned i Sverige, men det er også påvist færre ulveflokker i Norge. Det viser den endelige statusrapporten fra vinterens ulveovervåking i Skandinavia, som Rovdata og Viltskadecenter har overlevert til Miljødirektoratet i Norge og Naturvårdsverket i Sverige.

Det er ikke mål om å ha ynglende ulv i Vest-Agder. I henhold til punkt 2.2.19 i rovviltforliket skal soneinndelingen forvaltes tydelig. Dette betyr at det skal være en lav terskel for å gi fellingstillatelse

på ulv her dersom det oppstår akutte skadesituasjoner. Terskelen for å gi tillatelse til felling av genetisk verdifulle dyr skal være høyere enn for andre individ. Det vises også til forvaltningsplanen for rovvilt i region 1 hvor det er satt regionale mål, strategier og tiltak for ulv i regionen hvor det blant annet legges vekt på at dersom potensialet for skade er stort, skal terskelen for uttak være lav. Det er samtidig ikke en null-toleranse for ulv utenfor ulvesonen. Dette er også presisert i brev av 25. august 2011 fra Miljøverndepartementet til rovviltmyndene, Fylkesmennene og direktoratet, der det går fram at punkt 2.2.19 i rovviltforliket ikke kan forstås slik at ethvert rovdyr som er i et prioritert beiteområde for husdyr eller kalvingsområde for tamrein omgående skal felles. Det må i hvert enkelt tilfelle gjøres en konkret vurdering av potensialet for skade, og dette vil variere ut fra tid på året og om rovdiret er fast etablert eller på vandring.

I forhold til rovviltforskriften § 9 annet ledd bokstav a vil Fylkesmannen karakterisere det aktuelle området som et viktig beiteområde for sau. Kvinesheia og Sirdal er blant de viktigste beiteområdene i Vest-Agder. Fylkesmannen er kjent med at det befinner seg mange sauebesetninger i tilgrensende områder i tillegg til det aktuelle skadeområdet. Sau vil tradisjonelt være på beite i ytterligere 1,5 måneder, og skadepotensialet kan være svært stort om en ulv fortsatt har tilhold i området. Det er erfaringsmessig svært vanskelig å felle ulv på barmark.

Fylkesmannen har vurdert den samlede belastninga som ulvebestanden er og vil bli utsatt for, og mener at vedtaket ikke er i strid med prinsippet i § 10 i naturmangfoldloven. Ut fra ovennevnte vurderer vi at kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig. Vi har pr. i dag ikke kunnskap om den genetiske status til den antatt skadegjørende ulven. Fylkesmannens vurdering er at vi ikke kan legge avgjørende vekt på risikoen for å felle en ulv med verdifullt arvemateriale sett i forhold til risikoen for skade på sau i dette tilfellet, men at det er hensiktsmessige at det forsøkes å avdekke individets genetiske status gjennom innsamling av mulig DNA samtidig som fellingsforsøk pågår. Vi har således lagt mindre vekt på føre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9. Etter vår vurdering er § 11 ikke relevant her, og vi legger til grunn at Stortinget gjennom vedtaket om forvaltningsområde for ynglende ulv har tatt de hensyn som senere er nedfelt i naturmangfoldloven § 12.

Forsøk på innsamling av DNA

SNO har i sin instruks fått føringer om å gjøre ekstra søk etter DNA (hår og avføring) fra ulv. I forbindelse med undersøkelse av kadaver, ble det funnet en avføringsprøve ved kadaveret. Denne prøven er sendt til Rovdata for DNA-analyse. Dersom det skulle vise seg å være et genetisk verdifullt individ vil vi foreta en ny vurdering av situasjonen.

Vedtak

Fylkesmannen i Agder gir skadefellingstillatelse på én -1- ulv i Lyngdal, Kvinesdal, Hægebostad og Åseral kommuner. Tillatelsen gis etter en samlet vurdering av påførte skader og potensialet for videre skader på sau dersom ulv fortsetter å oppholde seg i skadeområdet. Tillatelsen er gitt med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 bokstav b og § 77, jamfør også forskrift av 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 9, jamfør §§ 1 og 8.

Følgende vilkår er knyttet til tillatelsen:

1. Tillatt fellingsområde er Lyngdal, Kvinesdal, Hægebostad og Åseral kommuner i Vest-Agder.
2. Fellingstillatelsen gjelder felling av én – 1 – ulv i tidsrommet **torsdag 8. august kl. 12.00 til torsdag 22. august kl. 12.00, 2019.**
3. Tillatelsen gis det interkommunale fellingslaget for Vest-Agder ved skadefellingsleder Kjell Magne Larsen, Fellingsforsøket skal ledes av Kjell Magne Larsen som er administrativ leder av dette fellingslaget. Fellingslaget må avklare innsatsen med de aktuelle kommunale viltmyndigheter.
4. Det skal kun benyttes våpen og ammunisjon som tilfredsstiller kravene til jakt på ulv, jf. *Forskrift av 22. mars 2002 om utøvelse av jakt og fangst.* Av denne følger at hagle ikke er tillatt brukt.
5. Kun personer som er oppnevnt til det interkommunale skadefellingslaget kan delta i

skadefellingsforsøket. Fellingsleder avgjør hvem av disse som deltar i fellingsforsøket. Fellingsleder skal til enhver tid ha en liste over aktive deltakere i skadefellingsforsøket. Alle medlemmer av fellingslaget som deltar i fellingsforsøket skal ha kopi av dette brevet og være kjent med vilkårene for fellingstillatelsen, samt de generelle gjeldende bestemmelsene i rovviltforskriften og forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst.

6. Deltakere i fellingslaget skal ha avlagt skyteprøve for bruk av rifle senest i 2018. Deltakerne i fellingslaget skal være registrert som lisensjegere, jf. Forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst, av 22.3.2002 nr. 313, §§ 13 og 14. Deltakerne i fellingsforsøket skal ikke være siktet eller under etterforskning, dømt eller ilagt forelegg for brudd på naturmangfoldloven, viltloven eller våpenloven, eller forskrifter hjemlet i disse.

7. Fylkesmannen og Statens naturoppsyn skal **umiddelbart** underrettes om alle tilfeller hvor dyr påskyes, såres eller felles. Dersom dyr blir skadeskutt plikter de ansvarlige å gjøre det de kan for å avlive dyret snarest mulig. Skytter plikter å forvisse seg om påskutt dyr er truffet eller ikke. Fylkesmannen avgjør videre gjennomføring og avslutning av ettersøk. De som har deltatt i forsøket på skadefelling skal uten godtgjørelse bistå forvaltningsmyndighet eller politimyndighet i det videre ettersøk.

8. Ansvarlig fellingsleder kan, dersom det vurderes som aktuelt, selv ta kontakt med SNO for eventuell bistand. SNO vil vurdere eventuelle henvendelser bl.a. med bakgrunn i egen kapasitet.

9. Ansvarlig fellingsleder skal rapportere en gang pr. døgn når det pågår fellingsforsøk til Fylkesmannen i Agder, på telefon 409 16 574. Dersom det blir gjort observasjoner av ulv eller avdekkes skader, skal Fylkesmannen varsles oftere så vidt det er praktisk gjennomførbart.

10. Ved funn av genetisk materiale fra ulven, for eksempel avføring hår, skal skadefellingslaget umiddelbart kontakte SNO for å få sikre dette materialet slik at det kan sendes inn til genetisk analyse.

11. Felling og forsøk på felling i henhold til denne tillatelse gjennomføres uavhengig av grunneiers jaktrett, jf. viltloven § 35.

12. Ulv felt i medhold av denne tillatelsen er viltfondets eiendom. Ingen kan derfor på noen måte gjøre seg nytte av felt dyr eller deler av dyret (inkl. hår og blod) uten nærmere samtykke fra Miljødirektoratet. Etter § 16 i Forskrift om forvaltning av rovvilt, skal skytter fremvise felt dyr for SNO for umiddelbar kontroll, merking og prøvetaking av biologisk materiale, og skytter skal kunne påvise fellingssted etter anmodning fra SNO, politi eller Fylkesmannen.

13. I henhold til rovviltforskriften § 9a kan deltakere fra kommunale fellingslag få godtgjøring knyttet til fellingsforsøket. Fylkesmannen legger til grunn at fellingsforsøket skal gjennomføres på en effektiv og hensiktsmessig måte. **Det settes en ramme for dette fellingsforsøket til kr. 30 000,- til godtgjøring til fellingspersonell og kr 10 000,- til konkrete utgifter** (kjøring, telefon etc). Rammen forvaltes av Åseral kommune, jf. pkt. 3 ovenfor. I tillegg til fastsatt maksimale døgnssats (1 600,- pr døgn), skal kommunen også beregne feriepenger og arbeidsgiveravgift, og dette skal kommunen dekke innenfor den nevnte rammen fra Fylkesmannen. Rammen er å betrakte som endelig for den perioden tillatelsen varer.

Dersom ulven fortsetter å bli værende i området tillatelsen er gitt for, kan Fylkesmannen øke rammen, forutsatt at innsatsen skjer på en hensiktsmessig og mest mulig kostnadseffektiv måte. Fylkesmannen kan også utvide fellingsområdet. Kommunen/fellingsleder må ta kontakt med Fylkesmannen i forkant av økt innsats dersom de mener det er ekstraordinære omstendigheter som gjør at rammen bør økes. Kommunen må sørge for at deltakerne i fellingslaget fører bl.a. timelister og oversikt over antall kjørte kilometer.

14. Det gis adgang til å postere i bil på følgende vilkår under dette fellingsforsøket;

- Under transport skal våpen i bil være tomt for ammunisjon, og våpenet skal være nedpakket i futteral, bag eller veske.
- Motor og lys skal være avslått når bilen brukes til postering.
- Samtlige kjøretøy som blir benyttet til dette formål, skal ha godt synlig merking som tydelig

informerer om at fellingsforsøk pågår, og at kjøretøyet og de som benytter seg av det deltar i fellingsforsøket.

d. Fellingslaget skal ta alle nødvendige forholdsregler for å ivareta allmennhetens sikkerhet i forbindelse med bruk av bil til postering under fellingsforsøket.

15. Dersom fellingsleder ønsker å bruke løs på drevet halsende hund skal det gis beskjed til Fylkesmannen etter hvert enkelt tilfelle av slik bruk. Beskjed på SMS kan sendes til Fylkesmannens vakttelefon (409 16 574)

16. Fylkesmannen kan til enhver tid endre ett eller flere av vilkårene, eller inndra fellingstillatelsen f.eks. dersom det påvises genetisk viktig individ av ulv. Fylkesmannen er tilgjengelig på beredskapstelefonen for rovvilt, tlf. 409 16 574, dersom det er spørsmål rundt denne tillatelsen eller annet.

Klageadgang

Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet innen tre uker, jmfør forvaltningsloven §§ 28 og 29. Klagen sendes til Fylkesmannen. Klagen må inneholde opplysninger om hvilket vedtak som påklages, årsaken til klagen, hvilke endringer som ønskes og eventuelt andre opplysninger som kan ha betydning for vurdering av klagen. Partene i saken har adgang til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter. Den som klager kan be om at iverksettelsen av vedtaket utsettes.

Med hilsen

Veronica Skjævestad (e.f.)
miljøverndirektør (fung.)
miljøvernnavdelingen

Bjørn Stokke
seniorrådgiver
miljøvernnavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent

Adresseliste:

Vest-Agder Bondelag, postboks 298, 4663 Kristiansand S
Vest-Agder Sau & geit v/ leder Sven Haughom, Haughom, 4440 Tonstad
Det interkommunale skadefellingslaget i Vest-Agder v/Kjell Magne Larsen, Haukeli,
4580 Lyngdal + nestleder og sekretær
Vest-Agder bonde og småbrukarlag v/leder Helge Fossen, Kalland, 4737 Hornnes
Arbeidsutvalget for kommunal viltforvaltning v/leder Geir Nateland, Mæselvegen 225,
4646 Finsland

Kopimottakere:

Kommunene i Vest-Agder
SNO v/Jon Erling Skåtan og rovviltkontakter
Miljødirektoratet
Kontaktutvalget for rovviltsaker i Vest-Agder
Fylkesmannen i Vestland
Fylkesmannen i Rogaland
Agder politidistrikt
Mattilsynet
Naturvernforbundet i Vest-Agder
Foreningen våre rovdyr